

Załącznik do Uchwały XXIII/266/12
Sejmiku Województwa Podlaskiego
z dnia 3 grudnia 2012 r.

ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

NA ROK 2013

BIAŁYSTOK 2012

Spis treści

WSTĘP	3
STATYSTYCZNE ZESTAWIENIE DANYCH	5
1. TRANSPORT	5
2. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA	8
3. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE	9
4. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	10
Budżet województwa w latach 2006 – 2011	12
Realizacja budżetu samorządu Województwa Podlaskiego w I poł. 2012	15
Kierunki i determinanty rozwoju Województwa Podlaskiego	17
1. TRANSPORT	20
2. OCHRONA ŚRODOWISKA	21
3. OCHRONA ZDROWIA	22
4. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE	23
5. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	23
6. PROMOCJA I TURYSTYKA	24
7. OBSZARY WIEJSKIE	24
8. EDUKACJA, SPORT	25
9. KAPITAŁ LUDZKI	25
Kierunkowe dokumenty rozwoju (wybór)	27
PODSUMOWANIE	29
Spis tabel	30
Spis wykresów	30

WSTĘP

Zakres działania samorządu województwa obejmuje wykonywanie zadań publicznych o charakterze wojewódzkim i niezastrzeżonych ustawami, na rzecz organów administracji rządowej. Oznacza to w praktyce, że w kompetencjach samorządu leży znaczna część działań publicznych o charakterze inwestycyjnym i nieinwestycyjnym realizowanych na obszarze województwa. Działania te obejmują wiele sfer życia społeczno-gospodarczego i dotyczą takich obszarów jak: edukacja, ochrona zdrowia, kultura, pomoc społeczna, polityka wiejska, ochrona środowiska, kultura fizyczna, turystyka, rynek pracy, transport zbiorowy i drogi publiczne czy zagospodarowanie przestrzenne. Ponadto w kompetencji samorządu województwa spoczywa określenie kierunków regionalnej polityki rozwoju, których odzwierciedleniem jest Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego będąca dokumentem długofalowym, podlegającym jednak aktualizacjom w celu dostosowania do regulacji krajowych oraz do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych.

Samorząd województwa podlaskiego, kierując się zasadą świadomego i odpowiedzialnego kreowania polityki regionalnej, każdorazowo przed przystąpieniem do prac nad budżetem samorządu województwa na kolejny rok, dokonuje wstępnej oceny potrzeb rozwojowych, zarówno o charakterze inwestycyjnym jak i nieinwestycyjnym.

Założenia polityki społeczno-gospodarczej na 2013 rok są dokumentem mającym wspomagać proces tworzenia budżetu oraz kreowania polityki regionalnej, prezentując skalę potrzeb rozwojowych w poszczególnych sferach działalności samorządu. Tegoroczny dokument ma znaczenie szczególnie istotne z racji prowadzonych w województwie prac związanych z aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego, która będzie miała długofalowy wpływ na kierunek polityki społeczno-gospodarczej regionu. Założenia zawierają informację na temat realizacji budżetu województwa w latach poprzednich oraz stanu jego wykonania w pierwszym półroczu bieżącego roku, a także szczegółową charakterystykę zgłoszonych przez departamenty i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku zadań. Zgłaszane zapotrzebowania zostały podzielone na obszary

tematyczne, których stan i dynamika w regionie został poddany krótkiej analizie. Ma to na celu prezentację potrzeb rozwojowych Województwa Podlaskiego w odpowiednim dynamicznym kontekście uwzględniającym zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące w regionie oraz realizowane w nim najważniejsze inwestycje.

STATYSTYCZNE ZESTAWIENIE DANYCH

Rozwój społeczno-gospodarczy województwa podlaskiego obejmuje wszystkie sfery pozostające w kompetencjach Samorządu Województwa Podlaskiego. Każda realizowana w regionie inwestycja utożsamiana jest z bezpośrednim bądź przynajmniej pośrednim oddziaływaniem samorządu wojewódzkiego. Odnosi się to przede wszystkim do przedsięwzięć o charakterze strategicznym.

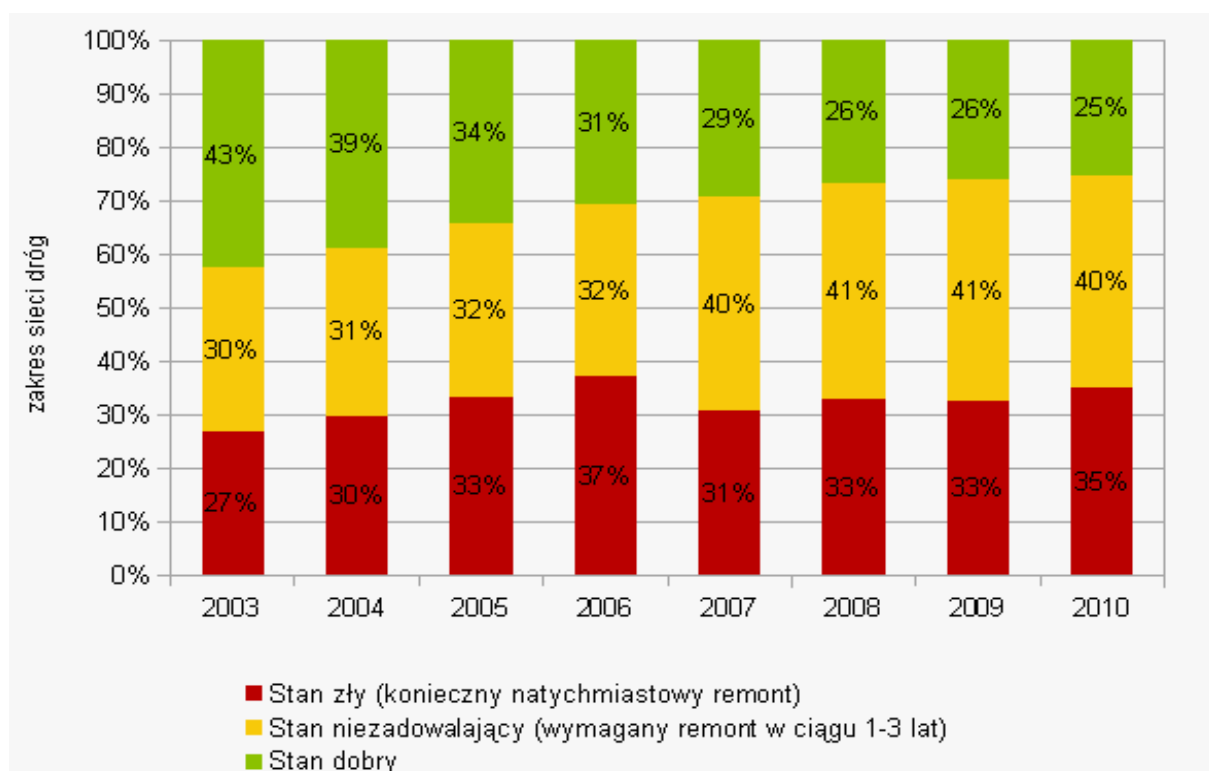
Na potrzeby *Założeń* przyjęto konieczność odwołania się do takich wskaźników rozwojowych, które odnoszą się do bezpośrednich kompetencji samorządu wojewódzkiego. Spośród wielu sfer życia społeczno-gospodarczego za najważniejsze uznano te, które z jednej strony generują największe obciążenia finansowe, z drugiej zaś te, które bezpośrednio wpływają na poziom i jakość życia mieszkańców, warunkują rozwój regionu oraz wpływają na ocenę jego atrakcyjności, w tym atrakcyjności inwestycyjnej.

1. TRANSPORT

Dostępność transportowa województwa jest wyraźnie niższa od średniej krajowej (wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej - 73,3% średniej krajowej). W badaniu atrakcyjności inwestycyjnej województw IBnGR, pod względem dostępności transportowej województwo podlaskie uplasowało się na ostatnim miejscu w skali kraju. Niską wartość ma również współczynnik efektywności sieci drogowej (ok. 70%), a w przypadku sieci kolejowej jest on jeszcze niższy (46%). Niewątpliwie jednym z największych problemów województwa w zakresie transportu jest brak lotniska regionalnego - po uruchomieniu lotniska w Lublinie Białystok będzie największym miastem w Unii Europejskiej pozbawionym komunikacji lotniczej, a Podlasie będzie obszarem najbardziej od lotniska komunikacyjnego oddalonym. Województwo podlaskie jest także regionem o najrzadszej sieci kolejowej w kraju. Problem stanowi nie tylko niska gęstość sieci kolejowej, ale przede wszystkim problemem infrastruktury kolejowej w regionie jest jej bardzo zły stan techniczny, który powoduje, że na znacznej części sieci prędkości maksymalne maleją a czas przejazdu ulega wydłużeniu. Występuje stałe zagrożenie zamykaniem kolejnych linii z przyczyn technicznych oraz likwidacja połączeń. Stan infrastruktury drogowej w województwie podlaskim jest bardzo

niepokojący. Raporty GDDKiA wskazują, iż odsetek dróg krajowych, których stan wymaga natychmiastowych remontów wzrósł bardzo gwałtownie w województwie podlaskim w latach: 2009-2011 i jest obecnie na poziomie około 21%, co znacznie przekracza średnią krajową (17%). Ponadto, województwo podlaskie ma najniższy odsetek dróg publicznych o utwardzonej powierzchni w kraju (zaledwie 48% w 2011 r.), co więcej odsetek ten uległ znacznemu pomniejszeniu w latach 2009-2011 (z 59% na 48%). Stan dróg wojewódzkich pogarsza się w bardzo szybkim tempie, według danych z 2010 roku (SOSN), stan jedynie 25% dróg wojewódzkich można było określić jako dobry, pozostałe to drogi w stanie niezadowalającym i złym.

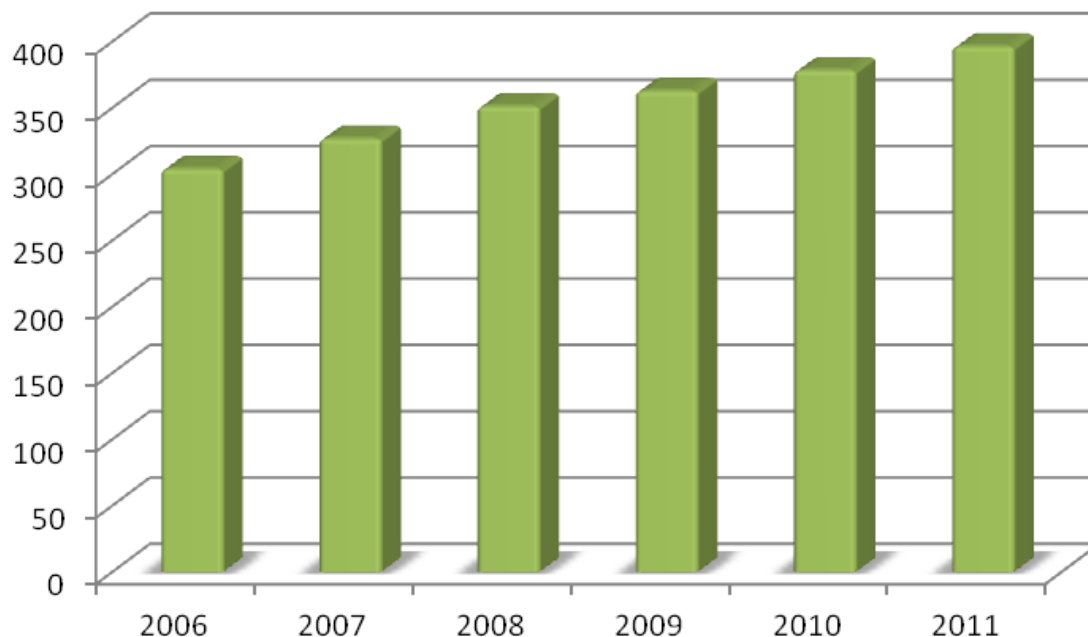
Wykres 1. Charakterystyka tempa degradacji nawierzchni dróg wojewódzkich w latach 2003-2013

Źródło: SOSN

Wśród wskaźników dotyczących komunikacji transportowej jednymi z najbardziej miarodajnych są te, które odnoszą się do obciążenia oraz stanu istniejącej infrastruktury drogowej. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto, że miarodajnym wskaźnikiem świadczącym o stopniu obciążenia wojewódzkiej infrastruktury drogowej jest ilość zarejestrowanych samochodów osobowych w przeliczeniu na 1 km drogi wojewódzkiej. Liczba samochodów osobowych w województwie z roku na rok systematycznie wzrasta, przy stosunkowo stałej ilości i długości dróg wojewódzkich, co ma bezpośrednie przełożenie na duże obciążenie dróg w ruchu wewnętrznym.

Wykres 2. Samochody osobowe w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 km drogi wojewódzkiej

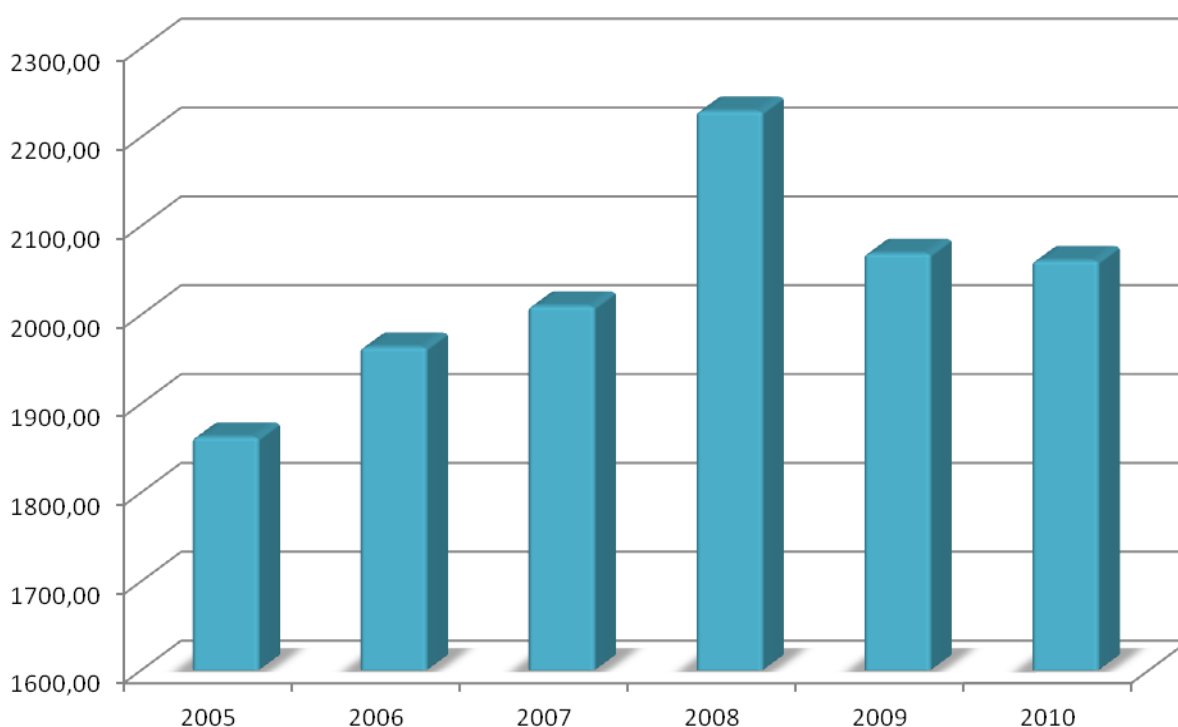
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym ważnym czynnikiem wpływającym na obciążenie wojewódzkiej infrastruktury transportowej jest przygraniczne położenie województwa, które dodatkowo znajduje się przy zewnętrznej granicy strefy Schengen. Ma to bezpośredni wpływ na duże natężenie ruchu tranzytowego na terenie województwa, którego głównymi uczestnikami są pojazdy wysokotonażowe, stanowiące znaczne obciążenie dla infrastruktury drogowej. W związku z licznymi utrudnieniami w ruchu na drogach krajowych, bądź stanem technicznym tych dróg, niejednokrotnie ruch ciężki wybiera trasę wojewódzką kosztem dróg krajowych, co bezpośrednio wpływa na jakość wojewódzkiej infrastruktury drogowej. Wskazują na to dane z badań Generalnego Pomiaru Ruchu. Na przestrzeni lat 2005-2010 wzrosło średnie natężenie ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich w województwie podlaskim. W przypadku dróg wojewódzkich wskaźnik wzrostu ruchu w stosunku do 2005 wzrósł o 1,25 wynosząc w 2010 – 2 432 poj./dobę (przy średniej dynamice wzrostu na drogach wojewódzkich w kraju - 1,23). W przypadku dróg krajowych, jeśli chodzi o *drogi krajowe międzynarodowe* – osiągnięty został w latach 2010:2005 wzrost o 1,12 (średnia krajowa 1,21) i wynosząc 10 169 poj./dobę; w odniesieniu do *pozostałych dróg krajowych* – wskaźnik wzrostu ruchu wyniósł 1,26 (średnia krajowa 1,23) osiągając średnie natężenie ruchu 5 690 poj./dobę.

2. PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

Sektor ochrony zdrowia, w tym dostęp do usług medycznych i jakość tych usług, charakteryzuje się dużym ładunkiem oddziaływania społecznego, stanowiąc jeden z najważniejszych czynników decydujących o poziomie życia mieszkańców danego regionu. Zawiłość systemu finansowego służby zdrowia oraz szeroka gama wydatków ponoszonych przez samorząd województwa utrudnia czytelną prezentację stanu obciążenia wojewódzkiego systemu ochrony zdrowia za pomocą jednego bądź nawet kilku syntetycznych wskaźników. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto, iż najlepszym odzwierciedleniem wielkości obciążenia infrastruktury ochrony zdrowia w województwie będzie wskaźnik odnoszący liczbę osób leczonych na oddziałach w szpitalach ogólnych do liczby ludności.

Wykres 3. Leczeni na oddziałach w szpitalach ogólnych w województwie podlaskim na 10 tys. ludności

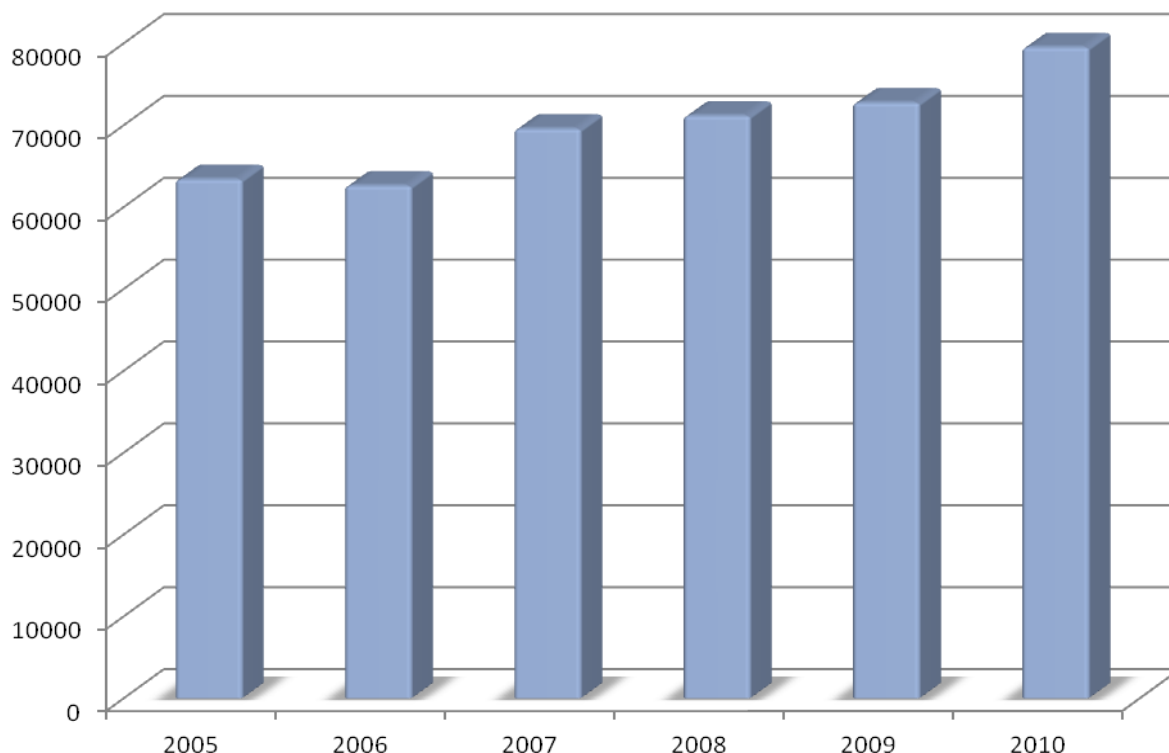

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Po 2008 roku odnotowujemy zmniejszanie się liczby osób leczonych na oddziałach w szpitalach ogólnych. Statystyka ta ma charakter jeszcze bardziej pozytywny zważywszy na fakt, iż przyrost naturalny (pomimo iż ciągle negatywny) w ostatnich latach wykazuje tendencję zwykłą. Nie można więc przypisać zmniejszenia się liczby leczących się szpitalnie w województwie zmniejszaniu się liczby ludności.

Wykres 4. Porady udzielone w ambulatoryjnych zakładach opieki zdrowotnej na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

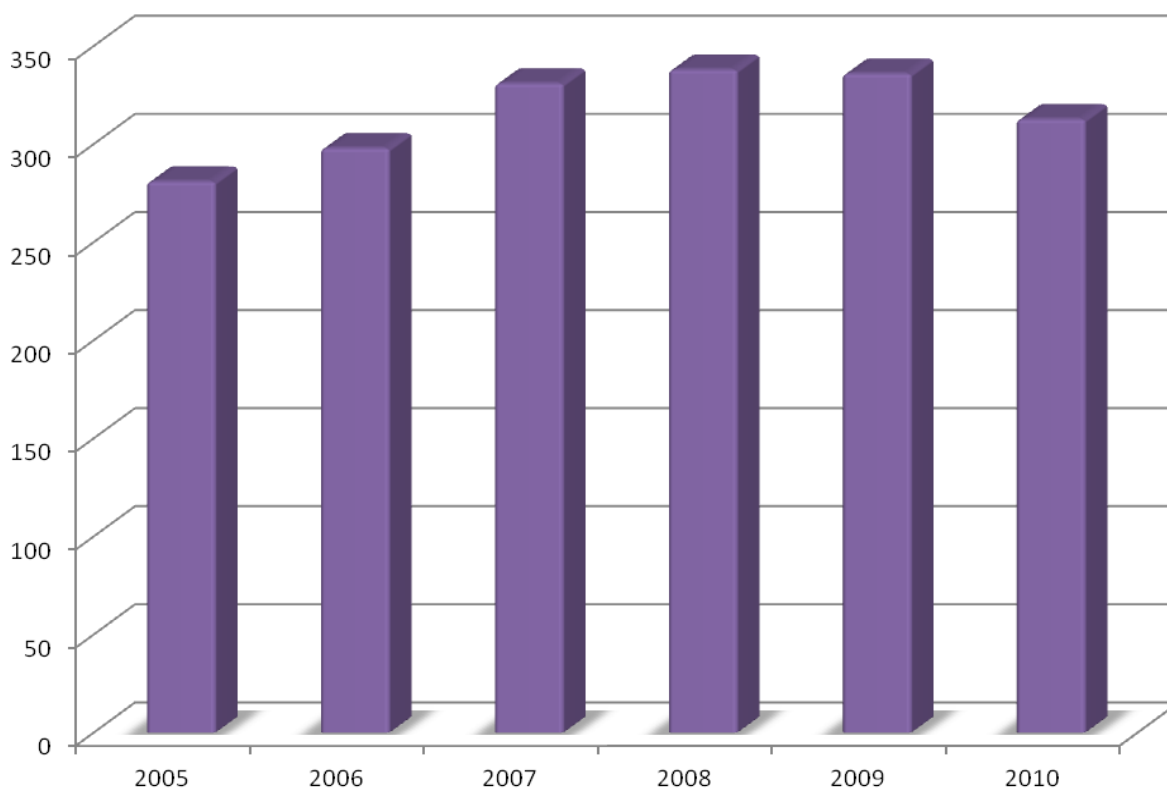
Jednocześnie znacząco zwiększył się udział porad udzielanych pacjentom w ambulatoryjnych zakładach opieki zdrowotnej. Warto mieć zatem na uwadze, że liczba osób leczonych na oddziałach w szpitalach ogólnych nie reprezentuje pełnego zapotrzebowania mieszkańców województwa na świadczenia z zakresu usług medycznych. Sektor ochrony zdrowia niewątpliwie nadal będzie wymagał stałych oraz istotnych nakładów finansowych w celu dostosowania go do wymogów Unii Europejskiej, a przede wszystkim w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców województwa.

3. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE

Z racji struktury własności instytucji sektora kultury i dziedzictwa narodowego, których znaczna większość w województwie podlaskim jest podległa samorządowi województwa, duża część ogółu realizowanych działań, a w konsekwencji również wydatków budżetowych przypada na ten właśnie obszar. Dlatego też obszar „Kultura i Dziedzictwo Narodowe” należy uznać za ważny z punktu widzenia polityki społeczno-

gospodarczej i planowania strategicznego regionu. Obszar ten jest dosyć zróżnicowany, toteż na potrzeby *Założeń* jako odzwierciedlenie korzystania z obiektów kultury przyjęto wskaźnik przedstawiający liczbę osób uczęszczających do teatrów i instytucji muzycznych w odniesieniu do liczby ludności województwa.

Wykres 5. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

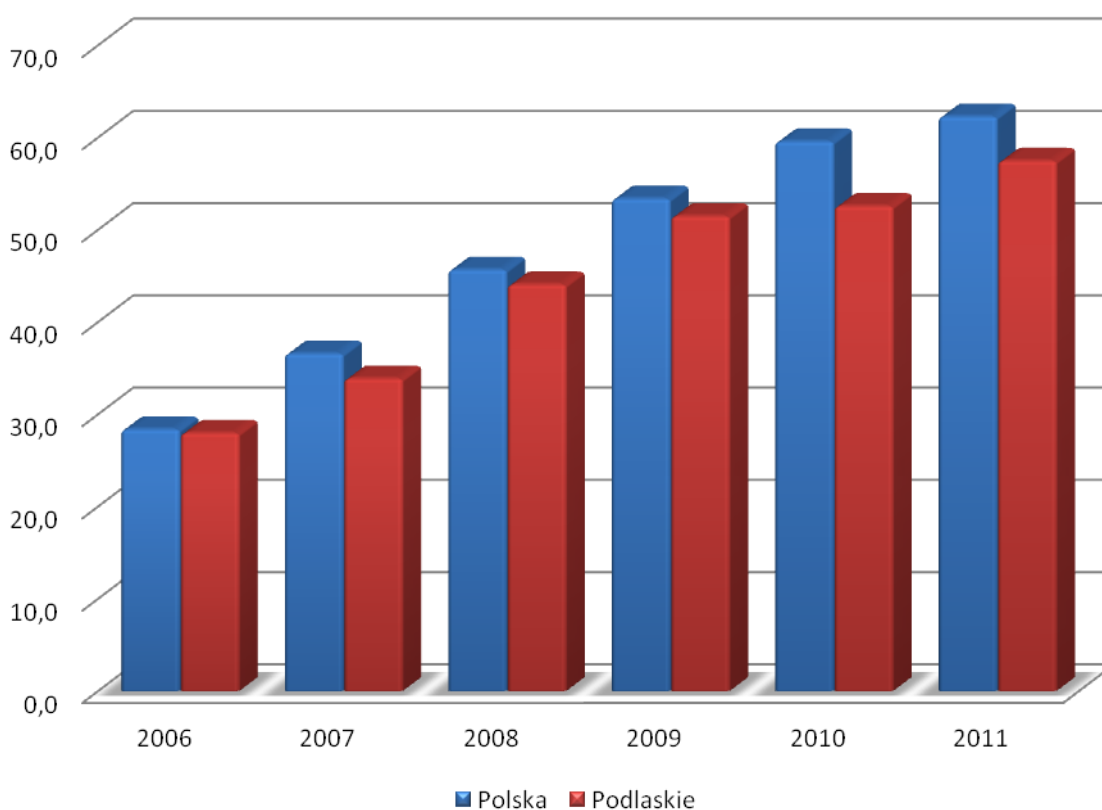
Dane wskazują na stałe i dość wysokie zapotrzebowanie na usługi z obszaru kultury. Spadek liczby widzów i słuchaczy odnotowany w roku 2010 wynikać może ze zmiany zachowań mieszkańców spowodowanej postawą zachowawczą wobec globalnego kryzysu ekonomicznego. Mimo to w każdym roku z przedziału 2007 – 2010 ponad 30% mieszkańców województwa przynajmniej raz w roku gościło w teatrze bądź instytucji muzycznej.

4. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Jednym ze wskaźników opisujących dostępność komunikacyjną, w rozumieniu otwartości społeczeństwa i docierania do nich z informacją, jest dostęp do internetu.

Przestrzeń wirtualna i możliwość korzystania z jej zasobów jest dzisiaj wyznacznikiem rozwoju każdej społeczności. Na potrzeby *Założeń* przyjmuje się wskaźnik dostępu gospodarstw domowych do sprzętu z dostępem do internetu z uwagi na fakt wyasygnowania specjalnych środków na tworzenie szkieletu technicznego umożliwiającego dostęp do sieci szerokopasmowej w ramach *PO Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013*. Zadanie to jest realizowane regionalnie przez samorządy województw, dzięki czemu w istotny sposób poszerza się zakres kompetencji jak i realnego oddziaływania samorządu województwa podlaskiego.

Wykres 6. Gospodarstwa domowe wyposażone w komputery z dostępem do internet (w%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

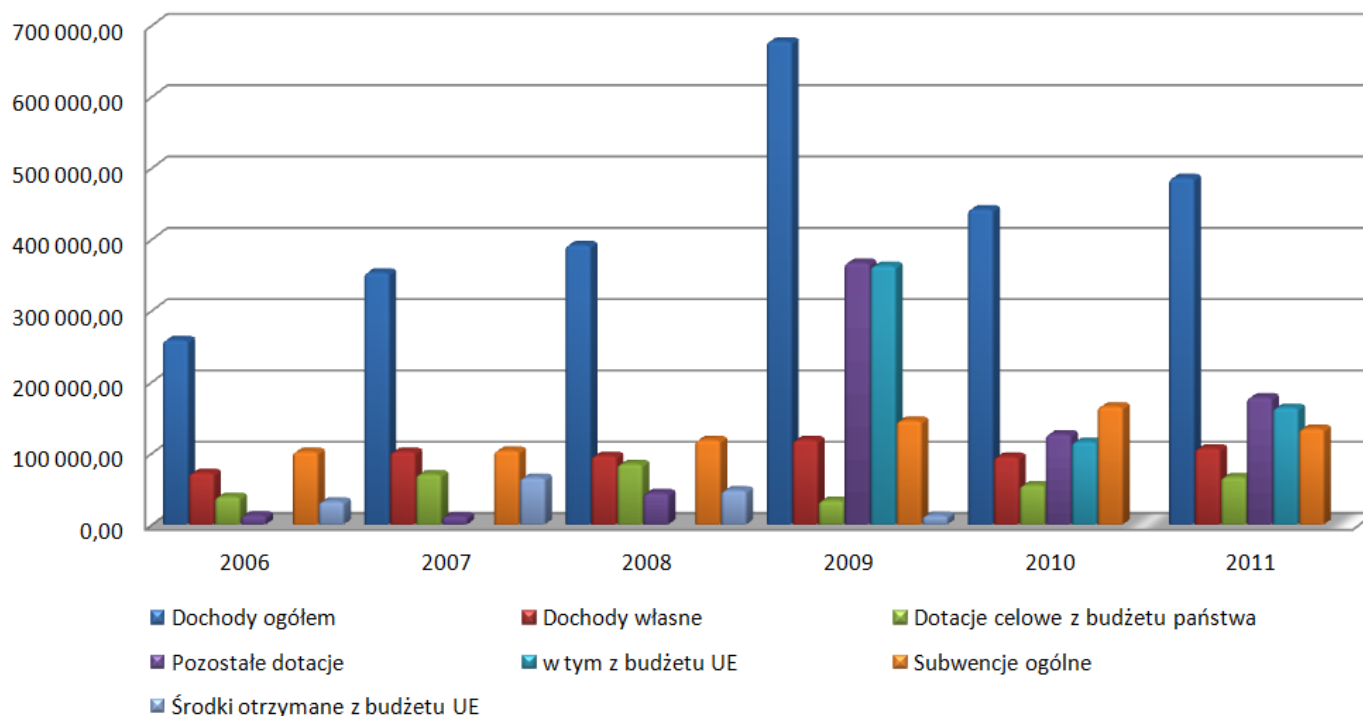
Dane wskazują na corocznie zwiększający się stopień dostępu do Internetu w województwie podlaskim. Rok 2011 przyniósł poprawę poprzez zmniejszenie luki pomiędzy naszym regionem a wartością średnią tego wskaźnika dla Polski, aczkolwiek różnica ta jest nadal bardzo niekorzystna. Projekt budowy Sieci Szerokopasmowej w Polsce Wschodniej może stanowić szansę na dogonienie kraju w kwestii dostępu do Internetu, jednak nie jest działaniem wystarczającym do zaspokojenia potrzeb regionu

w tym zakresie, a obszar Społeczeństwa Informacyjnego wymaga kompleksowych działań samorządu województwa.

Budżet województwa w latach 2006 – 2011

Kreowanie zmian w sferze społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego wymaga wydatkowania odpowiednich środków finansowych, które umożliwią prowadzenie efektywnej polityki rozwoju. Samorząd województwa podlaskiego podejmuje działania w oparciu o przyjmowany corocznie budżet. Zamierzenia rozwojowe ograniczają jednak możliwości finansowe budżetu, który jedynie w niewielkim stopniu pochodzi z dochodów własnych samorządu. Zasadnicza jego część bowiem opiera się na dotacjach celowych oraz subwencjach, które charakteryzują się ściśle określonymi możliwościami ich wydatkowania. Strukturę budżetu, z uwzględnieniem jej dynamiki w latach 2006-2011, przedstawia poniższy wykres:

Wykres 7. Dochody Województwa Podlaskiego wg. źródeł ich pochodzenia (wykonanie) w tys. zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Województwa Podlaskiego z lat 2006-2011

W ostatnich latach obserwowany był znaczny wzrost wielkości dochodów województwa podlaskiego, co wynika głównie z przyjęcia przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku funkcji związanych z wdrażaniem programów operacyjnych Unii Europejskiej. Wzrost ten miał swoją kulminację w roku 2009 kiedy to nagłe pojawienie się po stronie przychodów budżetu kategorii dotacji z budżetu UE spowodowało znaczny skokowy wzrost wartości dochodów budżetu. W roku następnym wielkość dotacji z budżetu UE zmalała, przez co wartość dochodów spadła, powracając na ścieżkę wzrostu z lat wcześniejszych, której motorem jest wzrost subwencji ogólnej (oświatowej, wyrównawczej i regionalnej), po czym w roku 2011 ponownie dotacje z UE przewyższyły subwencje ogólne, aczkolwiek już nie tak znacząco jak w roku 2009.

Dochody Województwa Podlaskiego na przestrzeni lat 2006-2011 przedstawione są poniżej.

Tabela 1. Dochody Województwa Podlaskiego według źródeł ich pochodzenia (wykonanie) w tys. zł

Dochody	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dochody ogółem	258 726	353 443	391827	677 449	442 258	485 926
Dochody własne	72 278	102 099	96 380	118 434	95 016	106 707
Dotacje celowe z budżetu państwa	38 993	70 505	84 867	33 544	55 231	66 707
Pozostałe dotacje	12 905	11 678	44 113	367 129	126 522	178 267
w tym z budżetu UE				362 707	116 019	163 721
Subwencje ogólne	102 069	103 486	118 516	145 669	165 487	134 246
Środki otrzymane z budżetu UE	32 479	65 673	47 949	12 671	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Województwa Podlaskiego z lat 2006-2011

Zadania realizowane w roku 2011 wynikały, w przypadku istotnych finansowo przedsięwzięć, w szczególności inwestycyjnych, z decyzji organów samorządu województwa podlaskiego; w innych przypadkach związane były z bieżącą realizacją zadań Urzędu Marszałkowskiego w Białymstoku oraz jego jednostek podległych. Wydatki budżetu obejmowały zadania zarówno własne samorządu województwa

podlaskiego, jak i zadania bieżące i inwestycyjne z zakresu administracji rządowej zlecone i na podstawie zawartych porozumień. Realizacja budżetu w ujęciu dynamiki przychodów i wydatków przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Realizacja budżetu Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki (wykonanie) w tys. zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Województwa Podlaskiego z lat 2006-2011

Realizacja budżetu w ujęciu dochodów i wydatków na przestrzeni lat 2006-2011 przedstawia się następująco:

Tabela 2. Realizacja budżetu Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki (wykonanie) w tys. zł

Budżet	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dochody	258 726	353 443	391 827	677 449	442 259	485 926
Wydatki	288 271	304 951	334 514	616 425	411 679	518 225
Deficyt/Nadwyżka	-29 544	48 491	57 313	61 024	30 579	- 32 299

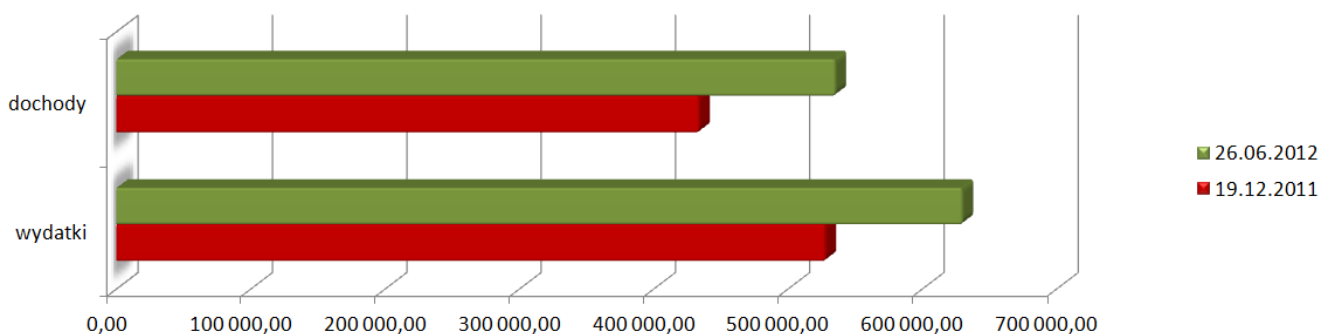
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu Województwa Podlaskiego z lat 2006-2011

Budżet województwa za 2011 zamknął się deficytem w kwocie 32 299 zł, który został sfinansowany nadwyżką budżetową (22 299 zł), oraz kredytem bankowym w kwocie 10 000 000 zł.

Realizacja budżetu samorządu Województwa Podlaskiego w I poł. 2012

Budżet samorządu województwa podlaskiego przyjęty został przez Sejmik Województwa Podlaskiego w dniu 19.12.2011 r.¹ Z uwagi na bieżące zmiany w uzyskiwaniu wpływów do budżetu, realizacji kolejnych transz w ramach dotacji celowej w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, a także zmian po stronie wydatków budżet Województwa Podlaskiego w okresie styczeń-czerwiec 2012 budżet Województwa Podlaskiego był 17-krotnie zmieniany, w tym 5-krotnie uchwałami Sejmiku Województwa Podlaskiego i 12-krotnie uchwałami Zarządu Województwa.

Wykres 9. Budżet Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki w tys. zł (plan budżetu na 19.12.2011 oraz po zmianach na dzień 24.06.2012)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Budżetu Województwa Podlaskiego na rok 2012 wraz ze zmianami

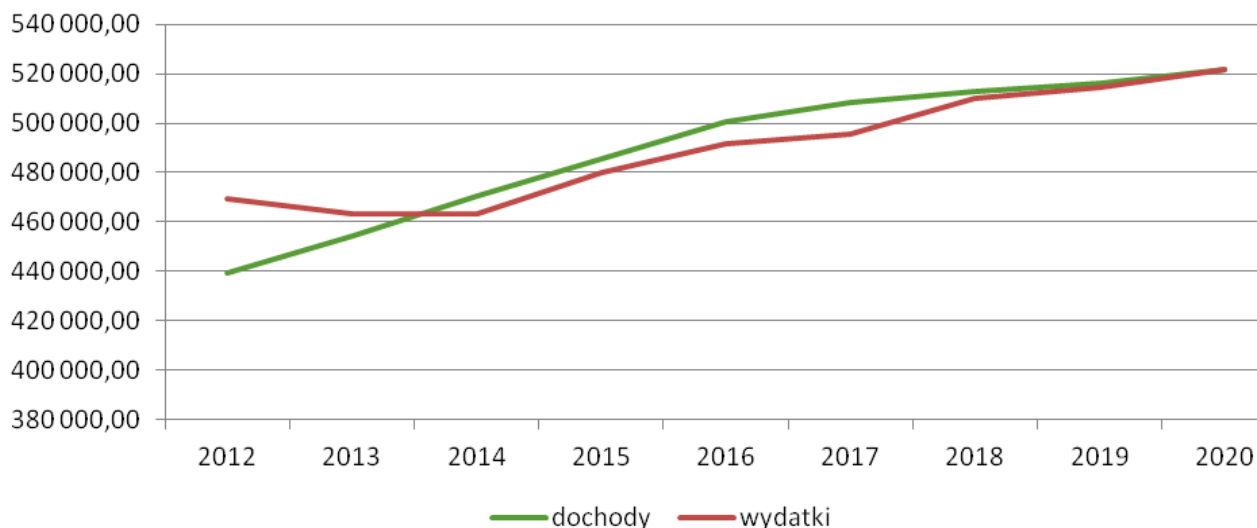
W budżecie przyjętym 19.12.2011 dochody określono na kwotę 433 766 184 zł, a wydatki na kwotę 527 764 646 zł. Deficyt budżetowy w kwocie 93 998 462 zł zamierzano pokryć z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych w kwocie 50 998 462 zł oraz zaciąganych kredytów w kwocie 43 000 000 zł.

Według Sprawozdań za I i II kwartał 2012, wykonanie dochodów wyniosło 47% kwoty określonej wg planu na dzień 24.06.2012r. Wydatki zrealizowane w I półroczu roku 2011 z budżetu Województwa Podlaskiego stanowiły 46% zaplanowanej rocznej kwoty wydatków (w stosunku do planu budżetu na dzień 24.06.2012).

¹ Uchwała Nr XIV/145/2011 Sejmiku Województwa Podlaskiego w dniu 19 grudnia 2011r. w sprawie uchwalenia budżetu województwa podlaskiego na rok 2012.

Przedstawiona poniżej wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego w perspektywie do 2020 r. przybliżyć ma sytuację finansową samorządu województwa podlaskiego.

Wykres 10. Wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2020²

Wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego w wartościach bezwzględnych do roku 2020 przedstawia się następująco:

Tabela 3. Wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego (w tys. zł)

Budżet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody	439 097,92	454 466,34	470 372,67	485 424,59	500 472,75	508 340,99	513 057,48	516 363,21	521 899,65
Wydatki	469 212,19	463 089,52	463 172,25	480 094,82	491 471,37	495 538,11	510 010,23	514 458,81	521 673,91
Deficyt/ Nadwyżka	-30 114,27	-8 623,17	7 200,41	5 329,77	9 001,38	12 802,88	3 047,24	1 904,40	225,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2020

W obecnej prognozie zakłada się utrzymanie deficytu budżetowego do 2013 roku oraz stopniowe zmniejszanie zadłużenia, a w latach następnych kontynuację ostrożnościowej polityki zbilansowanego budżetu.

² Załącznik nr 1 do Uchwały Nr IV/23/11 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 lutego 2011 r.

Kierunki i determinanty rozwoju Województwa Podlaskiego

Jakość życia mieszkańców Województwa Podlaskiego, stopień rozwoju społeczno-gospodarczego oraz siła gospodarki województwa uzależnione są od wielu podmiotów, działających zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, a także w sektorze organizacji pozarządowych. Niemniej jednak Samorząd Województwa Podlaskiego, jako instytucja współuczestnicząca w podziale środków unijnych, a jednocześnie tworząca strategię rozwoju województwa oraz przeprowadzająca wiele bezpośrednich działań i inwestycji, również w wymiarze ponadlokalnym, odgrywa w tym względzie jedną z najistotniejszych ról.

Dokument jakim są *Założenia* odnosi się do najważniejszych czynników rozwoju podlegających bezpośredniemu oddziaływaniu i kompetencjom samorządu regionalnego. Mając na uwadze cele zawarte w *Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku*³ Zarząd Województwa Podlaskiego dokonał podziału kierunków rozwoju na następujące obszary:

- 1. TRANSPORT**
- 2. OCHRONA ŚRODOWISKA**
- 3. PROMOCJA i OCHRONA ZDROWIA**
- 4. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE**
- 5. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**
- 6. EDUKACJA I SPORT**
- 7. PROMOCJA I TURYSTYKA**
- 8. OBSZARY WIEJSKIE**
- 9. KAPITAŁ LUDZKI**

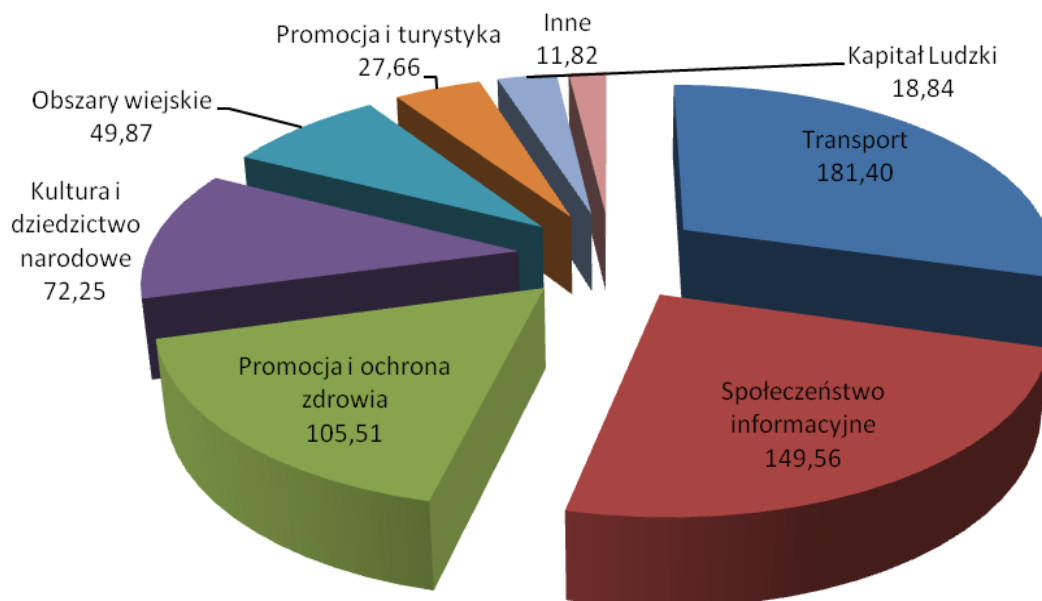
³Uchwała Nr XXXV/438/06 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 30 stycznia 2006 r. w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2010.

Województwo Podlaskie, jako jeden z najsłabiej rozwiniętych regionów Polski i Unii Europejskiej, wymaga istotnych i konsekwentnych działań prorozwojowych. Działania te muszą przekładać się przede wszystkim na realizację zadań o charakterze inwestycyjnym, zwiększających dostępność jak i atrakcyjność regionu, przyczyniając się do wyrównania obserwowanych dysproporcji.

Potrzeby rozwojowe zostały zdefiniowane w obszarach wsparcia wskazanych jako priorytetowe kierunki rozwoju w celu zapewnienia realizacji wieloletnich planów inwestycyjnych i wielu działań o charakterze nieinwestycyjnym. Opierają się one o realne potrzeby regionu oraz kompetencje Samorządu Województwa Podlaskiego. W oparciu o wyodrębnione kierunki rozwoju - obszary wsparcia - dokonano zestawienia zgłoszonych przez departamenty merytoryczne oraz ich jednostki podległe potrzeb oraz planów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych. Zgłoszenia objęły nie tylko przedsięwzięcia już realizowane, ale także te, które są dopiero na etapie przygotowywania bądź planowania. Zestawienie zostało zatem przygotowane w oparciu o realne potrzeby rozwojowe zgłoszone przez jednostki merytoryczne działające w obrębie swoich zadań.

Potrzeby rozwoju samorządu województwa podlaskiego na rok 2013 w podziale na wyodrębnione obszary wsparcia przedstawiają poniższe wykres i tabela:

Wykres 11. Potrzeby rozwojowe Województwa Podlaskiego wg kompetencji samorządu województwa w podziale na obszary wsparcia w roku 2013 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z departamentów merytorycznych i jednostek podległych UMWP

Tabela 4. Potrzeby rozwojowe Województwa Podlaskiego wg kompetencji samorządu województwa w podziale na obszary wsparcia w roku 2013 (w mln zł)

OBSZAR WSPARCIA	WARTOŚĆ (w mln zł)
Promocja i ochrona zdrowia	105,51
Społeczeństwo informacyjne	149,56
Kultura i dziedzictwo narodowe	72,25
Transport	181,40
Obszary wiejskie	49,87
Kapitał Ludzki	18,84
Promocja i turystyka	27,66
INNE, w tym	11,82
- Edukacja i sport	0,51
- Ochrona środowiska	10,45
- Gospodarowanie nieruchomościami	0,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z departamentów merytorycznych i jednostek podległych UMWP

Duże dysproporcje wielkości zgłaszanego zapotrzebowania na środki pieniężne pomiędzy jednostkami działającymi w poszczególnych obszarach wsparcia wynikają z jednej strony z różnej charakterystyki poszczególnych obszarów i projektów w nich planowanych i realizowanych, z drugiej zaś z różnego poziomu kompetencji, jakie w danych obszarach przypadają samorządowi województwa, a jakie zostały rozdzielone pomiędzy władzę centralną oraz jednostki samorządowe niższego szczebla. W celu bardziej przejrzystej prezentacji danych trzy obszary o najmniejszej ilości zgłaszanego zapotrzebowania (tj. Edukacja i sport, Ochrona środowiska oraz Gospodarowanie nieruchomościami) zostały zgrupowane w kategorii *Inne*.

Wśród wielu projektów, których częściowa lub całkowita realizacja planowana jest na rok 2013 znajdują się również takie, których realizacja może się okazać kluczowa dla rozwoju województwa podlaskiego, a ich oddziaływanie może mieć ponadregionalny charakter. Należy jednak pamiętać, że to suma realizowanych projektów wpłynie na sytuację społeczno - gospodarczą województwa w przyszłych latach, dlatego istotne jest by również działania o mniejszym znaczeniu przeszły do fazy realizacji oraz zostały wsparte wystarczającą wielkością środkami.

1. TRANSPORT

Do największych i najważniejszych zadań inwestycyjnych dotyczących transportu, planowanych obecnie przez samorząd Województwa Podlaskiego, zdecydowanie zalicza się projekt budowy regionalnego lotniska użytku publicznego. Inwestycja ta niewątpliwie będzie miała istotny wpływ na poprawę dostępności komunikacyjnej województwa, a także wpłynie pozytywnie na atrakcyjność inwestycyjną regionu oraz na poprawę jego wizerunku. Pomimo, iż planowana wartość wydatków przeznaczonych na to przedsięwzięcie w roku 2013 wynosi jedynie 3,2 mln zł, a całkowita wartość Etapu I – fazy projektowej przedsięwzięcia – wynosi 26,4 mln zł w latach kolejnych, to pamiętać należy że działania inwestycyjne prowadzone będą już w kolejnej perspektywie finansowej po 2013 r. Kolejnymi inwestycjami, nie tylko zwiększającymi dostępność i atrakcyjność inwestycyjną naszego województwa, ale także niewątpliwie poprawiającymi jakość życia jego mieszkańców, będzie szereg inwestycji w zakresie przebudowy, rozbudowy i remontów dróg wojewódzkich. Stan infrastruktury drogowej jest czynnikiem warunkującym efektywność powiązań wewnątrzwojewódzkich oraz skomunikowanie z całym systemem krajowym i międzynarodowym. Sieć dróg publicznych województwa podlaskiego bezwzględnie wymaga dostosowania do standardów europejskich, dla poprawy ogólnej dostępności województwa, jak również dla poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców. Ze względu na największą wartość inwestycji w roku 2013 należy wymienić projekty:

- „Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 645 na odcinku granica województwa – Nowogród wraz z mostem przez rzekę Pisę w miejscowości Morgowniki” (36,4 mln zł),
- „Malinówka - Zielone Kamedulskie - przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 653” (22,4 mln zł),
- „Przebudowa drogi wojewódzkiej Nr 678 na odcinku Białystok – Kleosin” (20 mln zł),
- „Przebudowa mostu przez rz. Narew k/m Bokiny w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 678” (15 mln zł).

Bardzo istotne wydatki inwestycyjne w roku 2013 stanowiąc będą również remonty dróg i chodników (22 mln zł), oraz wydatki na utrzymanie dróg i obiektów inżynierskich (14 mln zł).

2. OCHRONA ŚRODOWISKA

Bezpośrednie kompetencje samorządu województwa w obszarze ochrony środowiska dotyczą przede wszystkim zadań związanych z opracowywaniem planów oraz dokumentów strategicznych – w roku 2013 to projekty dotyczące opracowania „programów ochrony powietrza dla wyznaczonych stref, gdzie przekroczone są graniczne wartości koncentracji zanieczyszczeń” (400 tys. zł), oraz opracowania „programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów dla których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny” (400 tys. zł). Do zadań o charakterze strategicznym należy zaliczyć tu przede wszystkim dokumenty oddziaływujące na cały region jak „*Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012*” czy „*Program ochrony środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2009-2012*” wraz ze sprawozdaniami z realizacji i raportami z wykonania (w 2013 roku opracowanie „Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2011 – 2014 za okres 2011 – 2012”, w kwocie 20 tys. zł). Jednak należy zauważyć, że większość bezpośrednich inwestycji zawartych w dokumentach strategicznych realizowana jest przez jednostki takie jak gminy czy powiaty, bądź powołane przez nich jednostki. Natomiast zadania leżące w gestii samorządu to, oprócz zadań strategicznych, m. in.: małe inwestycje w ochronę fauny i flory województwa, przeprowadzanie kampanii i konkursów promujących postawy proekologiczne. W tym zakresie działania samorządu województwa podlaskiego w 2013 r. dotyczyć będą m.in.:

- projekt „Wydra i zając” (40 tys. zł),
- rozszerzenie działalności edukacyjnej poprzez utworzenie ścieżki przyrodniczej wokół siedziby PKPK (50 tys. zł),
- modernizacja i doposażenie bazy edukacyjnej w Suwalskim Parku Krajobrazowym (70 tys. zł).

Ponadto do inwestycji z zakresu ochrony środowiska można zaliczyć inwestycje związane ze zwiększaniem efektywności energetycznej infrastruktury technicznej oraz

budynków należących do samorządu i jednostek podległych. Działania inwestycyjne samorządu województwa w tym zakresie, planowanych na 2013 rok, to:

- termomodernizacja budynków A - G Szpitala Wojewódzkiego w Łomży (3 mln zł),
- termomodernizacja budynków Samodzielnego Publicznego Psychiatrycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Choroszcy (6,6 mln zł),
- II etap wykonania termomodernizacji obiektu Pawilonu I i II SP ZOZ Ośrodka Rehabilitacji w Suwałkach (559 tys. zł).

3. OCHRONA ZDROWIA

Obszar ochrony zdrowia w województwie podlaskim corocznie wymaga bardzo znacznych nakładów inwestycyjnych, sytuacja taka ma miejsce z racji dużej ilości jednostek podlegających bezpośrednio samorządowi województwa, których stan techniczny i infrastrukturalny często wymaga licznych interwencji. Trzeba tu zaznaczyć, iż fakt ponoszenia dużych nakładów finansowych związany jest z koniecznością dostosowania jakości funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej do standardów i wymogów Unii Europejskiej⁴. Wśród działań mających na celu poprawę infrastruktury oraz promocję ochrony zdrowia w Województwie Podlaskim planowanych na rok 2013 znajdują się m.in.:

- „Rozwój współpracy instytucji medycznych Białorusi i Polski w celu zwiększenia dostępności świadczeń zdrowotnych i poprawy ich jakości w zakresie udzielania pomocy w nagłych wypadkach oraz diagnostyki i leczenia zachorowań udarowych” (8,3 mln zł),
- „Rozwój współpracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców pogranicza polsko-litewsko-rosyjskiego” (5,8 mln zł),
- „Przebudowa i rozbudowa wraz z wyposażeniem Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. J. Śniadeckiego Białymstoku” - Realizacja robót budowlano – instalacyjnych związanych z przebudową i rozbudową kompleksu zabiegowego Szpitala (12,2 mln zł)

---

⁴Blżej: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

- „Zakład Pielęgnacyjno–Opiekuńczy – przebudowa obiektu” Samodzielnego Publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. J. Śniadeckiego w Białymstoku (2,45 mln zł)
- „Modernizacja i przebudowa Bloku Operacyjnego wraz z wyposażeniem” przy Szpitalu Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach (9,4 mln zł)
- „Adaptacja zespołu budynków położonych w Białymstoku przy ul. Warszawskiej 15 i ul. Ogrodowej 12 na potrzeby Białostockiego Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej - Curie w Białymstoku - I Etap” (18 mln zł).

4. KULTURA I DZIEDZICTWO NARODOWE

Na wydatki samorządu województwa w obszarze kultury i dziedzictwa narodowego składa się bardzo dużo małych, głównie nieinwestycyjnych, działań związanych z bieżącym funkcjonowaniem, utrzymaniem i modernizacją instytucji kultury takich jak: teatry, muzea, ośrodki kultury, Filharmonia Białostocka oraz Książnica Podlaska (której koszty samego tylko przechowywania, udostępniania i archiwizacji zbiorów szacowane są na rok 2013 w wysokości ponad 8,8 mln zł), finansowanie bieżącej działalności Opery i Filharmonii Podlaskiej (29 mln zł) oraz duży projekt inwestycyjny jakim jest budowa nowego budynku Książnicy Podlaskiej, którego koszt planowany jest na poziomie 119 mln zł (w 2013 zaplanowane wydatki na kwotę 200 tys. zł).

5. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Podobnie jak w latach poprzednich w tym obszarze realizowanych jest kilka projektów, mających znaczną wartość zarówno pod względem kosztów, jak i znaczenia dla rozwoju województwa. Flagowym działaniem w tym obszarze jest dalsze wdrażanie międzyregionalnego projektu Sieci Szerokopasmowej Polski Wschodniej finansowanego zarówno ze środków Województwa, jak i Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, którego łączny koszt w województwie podlaskim planowany jest na ponad 250 mln zł (w roku 2013 koszt na poziomie 84 mln zł). Pozostałe istotne projekty w obszarze społeczeństwa informacyjnego to „Podlaski System Informacyjny e-Zdrowie” (planowane wydatki w roku 2013 to ponad 18 mln zł), „Wdrażanie elektronicznych usług dla ludności województwa podlaskiego - cz. II administracja samorządowa” (43,5 mln zł w roku 2013) oraz „Zastosowanie technologii informacyjnej i komunikacyjnych w

BCO poprzez rozwój aplikacji telemedycznych powiazanych z e-zdrowie, w tym: teleradiologia, karta zdrowia, telekonsultacja, rejestracja” (2,4 mln zł), realizowany przez Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej - Curie w Białymstoku.

6. PROMOCJA I TURYSTYKA

Działania samorządu realizowane w obszarze promocji i turystyki województwa to przede wszystkim kampanie promocyjne i wydarzenia medialne wchodzące m.in. w skład projektu „Podlaskie – odwieczna potrzeba natury” (5,7 mln zł w 2013 r.). Największym projektem o charakterze inwestycyjnym, przewidzianym do realizacji w roku 2013, jest realizowana przy wsparciu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego za pomocą Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego „Budowa elektrycznego wyciągu nart wodnych na Jeziorze Szelment Wielki wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz ścianką i parkiem linowym”. Koszty realizacji na rok 2013 szacowane są na ponad 10 mln zł. Inwestycja niewątpliwie wpłynie pozytywnie na atrakcyjność turystyczną województwa. Największe znaczenie finansowe w najbliższych latach będzie miał projekt „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej” finansowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, który obejmuje swym zasięgiem województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie. Całkowita wartość projektu w województwie podlaskim wynosi ponad 57 mln zł, a koszt planowanych wydatków w 2013 szacowany jest na poziomie 10,2 mln zł.

7. OBSZARY WIEJSKIE

Zważywszy na specyfikę gospodarki województwa podlaskiego, w której rolnictwo ciągle odgrywa znaczącą rolę oraz duży udział terenów wiejskich w ogólnej powierzchni województwa, obszary wiejskie są ważnym obszarem wymagającym wsparcia ze środków publicznych. Głównym celem interwencji powinno być niwelowanie nierówności społecznych oraz modernizacja wsi i rolnictwa. Samorząd województwa kreując politykę rozwoju nie posiada jednak wielu niezbędnych narzędzi mogących wpływać bezpośrednio na poprawę rozwoju obszarów wiejskich. Wystarczy wskazać, iż znacznie więcej środków finansowych transferowanych jest do tych obszarów w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, niż w ramach pozostałych instrumentów Polityki spójności.

Działania w tym obszarze interwencji to np. „Proekologiczna edukacja mieszkańców obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i dzieci za pomocą mobilnej stacji edukacji ekologicznej.” (19 tys. zł w 2013 roku) - projekt realizowany przez Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie, projekt "Wymogi wzajemnej zgodności dla gospodarstw ubiegających się o płatności bezpośrednie oraz inne nie inwestycyjne płatności w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013" (382 tys. zł w 2013 r) realizowany przez konsorcjum firm doradczych woj. warmińsko - mazurskiego i podlaskiego, oraz projekty związane z melioracją i gospodarką wodną realizowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Białymstoku (działa o łącznej wartości w roku 2013 na poziomie ponad 32 mln zł).

Duża część potrzeb rozwojowych w tym obszarze związana jest natomiast z obsługą dwóch programów operacyjnych Unii Europejskiej tj.: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 oraz Program Operacyjny Ryby 2007 – 2013.

8. EDUKACJA, SPORT

Projekty realizowane przez samorząd województwa w obszarze edukacji i sportu to przede wszystkim działania nieinwestycyjne mające poprawić jakość kształcenia oraz wspierać najzdolniejszą młodzież województwa i zapewnienie równego dostępu do usług edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców województwa, a także działania inwestycyjne nakierowane przede wszystkim na rozwój infrastruktury sportowej. W 2013 roku kontynuowany będzie projekt "ICT w nauczaniu przedmiotów matematycznych i przyrodniczych w gimnazjach" (0,5 mln zł w 2013 r.), realizowany przez Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach. Realizowany będzie również projekt samorządu województwa, mający na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty "Wsparcie stypendialne dla uzdolnionych uczniów 2012", o łącznej wartości 3,3 mln zł (2007-2013) – szacowany koszt na 2013 rok nie jest jeszcze znany. Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi planuje również stworzenie laboratorium przyrodniczego na potrzeby ośrodka edukacji, którego koszt szacuje się na 5,5 tys. zł.

9. KAPITAŁ LUDZKI

Stosunkowo mała ilość środków przeznaczanych na obszar Kapitał ludzki i rynek pracy w żadnym wypadku nie oznacza małego znaczenia tego obszaru dla rozwoju województwa. Sytuacja ta wynika natomiast z nieinwestycyjnego charakteru większości realizowanych i planowanych działań (które tym samym nie są zbyt kapitałochłonne), przybierających postać szkoleń, warsztatów, a także wspierania pracowników, bezrobotnych i przedsiębiorców zakładających działalność gospodarczą. Ponadto dużo zadań związanych z poprawą warunków zatrudnienia oraz zwiększaniem kompetencji i kwalifikacji podlaskich pracowników i bezrobotnych realizowanych jest przez przedsiębiorstwa oraz organizacje pozarządowe, co jest możliwe dzięki pozyskiwaniu środków z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na projekty mające pozytywny wpływ na ten właśnie sektor rynkowy. W gestii samorządu województwa jest przyznawanie środków z czterech spośród dziewięciu priorytetów POKL, tj.:

- Priorytet VI – RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH (obejmujący wspieranie aktywności zawodowej oraz przedsiębiorczości i samo zatrudnienia, w tym odrębne działania na obszarach wiejskich)
- Priorytet VII – PROMOCJA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ (obejmujący rozwój aktywnej integracji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej)
- Priorytet VIII – REGIONALNE KADRY GOSPODARKI (obejmujący wsparcie współpracy między światem nauki i biznesem, procesy modernizacyjne i adaptacyjne w regionie czy wzrost kwalifikacji zawodowych)
- Priorytet IX – ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH (obejmujący podnoszenie poziomu oraz jakości kształcenia skierowane do wszystkich szczebli od przedszkoli po uczelnie wyższe, w tym specjalne działania skierowane do obszarów wiejskich)

Należy podkreślić, że również jednostki sektora publicznego mogą i wykorzystują środki POKL. Przykładami interesujących projektów w tym obszarze są m.in. realizowane przez WUP w Białymstoku „Podlaskie Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych” oraz „Podlaskie Obserwatorium Polityki Społecznej”.

Kierunkowe dokumenty rozwoju (*wybór*)

Samorząd województwa podlaskiego nie działa w próżni, a w złożonym systemie zależności, wyznaczanym przez akty prawne oraz dokumenty strategiczne o charakterze regionalnym, ponadregionalnym, krajowym i ogólnoeuropejskim, które definiują cele i kierunkują zadania polityki rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. Co więcej, wiele z kwestii opisanych w tych dokumentach wzajemnie się uzupełnia i przenika. Poniżej zaprezentowany został wybór najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym, mających istotny wpływ na politykę społeczno-gospodarczą Województwa Podlaskiego.

Dokumenty Krajowe :

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (25 września 2012 r.)
http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk_2020/strony/srk_2020_akt_ywne_spoleczenstwo_konkurencyjna_gospodarka_sprawne_panstwo_zostala_przyjeta_prze_z_rm_25092012.aspx
2. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - projekt strategii Polska 2030
<http://mac.gov.pl/strategie/>
3. Polska 2030. Wyzwania rozwojowe (2009)
<http://www.polska2030.pl/>
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (2010)
http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/ksrr_2010_2020/_strony/default.aspx
5. Zintegrowane Strategie Rozwoju
  - Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki,
  - Strategia rozwoju kapitału ludzkiego,
  - Strategia rozwoju transportu,
  - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
  - Sprawne państwo,
  - Strategia rozwoju kapitału społecznego,
  - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa,

http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/system_zarzadzania_rozwojem/porzadkowanie_dokumentow_strategicznycy/strony/porzadkowanie_dokumentow_strategicznycy.aspx

6. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Plan Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_przestrzenna/kpz/strony/koncepcja_przestrzennego_zagospodarowania_kraju.aspx
7. Strategia Rozwoju Polski Wschodniej do 2020 roku (obecnie aktualizowana)
http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/strategia_rozwoju_polski_wschodniej_do_2020/strony/podstawowe_informacje.aspx

Dokumenty Regionalne:

1. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku (w trakcie aktualizacji)
www.wrotapodlasia.pl
2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego
www.wrotapodlasia.pl
3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013
www.wrotapodlasia.pl

Dokumenty Międzynarodowe:

1. Strategia Europa 2020
http://ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm

PODSUMOWANIE

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Województwa Podlaskiego na 2013 rok są dokumentem, którego zadaniem jest wspieranie procesów decyzyjnych odnoszących się do planowania wydatków budżetowych. Przedstawiają bieżącą wykładnię przedsięwzięć i działań znajdujących się w kompetencji Samorządu Województwa Podlaskiego, uwzględniając tym samym bieżące potrzeby społeczeństwa.

W dokumencie wskazano zgłoszone przez departamenty merytoryczne oraz jednostki organizacyjne samorządu wojewódzkiego przedsięwzięcia inwestycyjne i nieinwestycyjne, planowane do realizacji w najbliższej perspektywie czasowej. Dodatkowo zaprezentowana została sytuacja finansowa województwa w latach 2006 - 2012 oraz przedstawiono wieloletnią prognozę finansową do roku 2016.

Po analizie potrzeb inwestycyjnych i nieinwestycyjnych możemy wysnuć wniosek, iż zgłaszane zapotrzebowania wskazują na niezmiennie w stosunku do lat poprzednich wysokie zapotrzebowanie na środki w obszarach ochrony zdrowia i transportu, które wynikają w dużej mierze z ciągle niezadawalającej jakości infrastruktury na terenie województwa. W roku 2013 po raz kolejny właśnie w tych obszarach generowane będą największe koszty. Pozostałe obszary, dotyczące głównie kultury i społeczeństwa informacyjnego również stanowią będą znaczące obciążenie dla budżetu województwa.

Mając na uwadze przedstawione w *Założeniach* ukierunkowanie potrzeb rozwojowych pamiętać należy, że ostateczny kształt budżetu Województwa Podlaskiego na kolejne lata będzie zdeterminowany zmieniającymi się warunkami ekonomicznymi, w szczególności spowolnieniem gospodarczym w Polsce czy kryzysem finansowym i gospodarczym w innych krajach, przede wszystkim państwach członkowskich Unii Europejskiej. Niezwykle istotne przy kreowaniu polityki społeczno-gospodarczej na następne lata będą również zmiany wynikające z prac nad nową perspektywą finansową UE po 2013 roku oraz konieczność planowania budżetu w sposób umożliwiający zachowanie zdolności budżetowych pod kątem współfinansowanie projektów w ramach kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Spis tabel

Tabela 1. Dochody Województwa Podlaskiego według źródeł ich pochodzenia (wykonanie) w tys. zł	13
Tabela 2. Realizacja budżetu Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki (wykonanie) w tys. zł.....	14
Tabela 3. Wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego (w tys. zł).....	16
Tabela 4. Potrzeby rozwojowe Województwa Podlaskiego wg kompetencji samorządu województwa w podziale na obszary wsparcia w roku 2013 (w mln zł)	19

Spis wykresów

Wykres 1. Charakterystyka tempa degradacji nawierzchni dróg wojewódzkich w latach 2003-2013	6
Wykres 2. Samochody osobowe w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 km drogi wojewódzkiej.....	7
Wykres 3. Leczeni na oddziałach w szpitalach ogólnych w województwie podlaskim na 10 tys. ludności	8
Wykres 4. Porady udzielone w ambulatoryjnych zakładach opieki zdrowotnej na 10 tys. mieszkańców	9
Wykres 5. Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	10
Wykres 6. Gospodarstwa domowe wyposażone w komputery z dostępem do internet (w%)	11
Wykres 7. Dochody Województwa Podlaskiego wg. źródeł ich pochodzenia (wykonanie) w tys. zł	12
Wykres 8. Realizacja budżetu Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki (wykonanie) w tys. zł.....	14
Wykres 9. Budżet Województwa Podlaskiego w podziale na dochody i wydatki w tys. zł (plan budżetu na 19.12.2011 oraz po zmianach na dzień 24.06.2012)	15
Wykres 10. Wieloletnia prognoza finansowa budżetu Województwa Podlaskiego (w tys. zł).....	16
Wykres 12. Potrzeby rozwojowe Województwa Podlaskiego wg kompetencji samorządu województwa w podziale na obszary wsparcia w roku 2013 (w mln zł)	18